

Profesor Antoni Jarczyk - wspomnienie

Dorota Bugnacka

Antoni Jarczyk urodził się 04.06.1943 r. w Świętochłowicach (d. województwo katowickie), w rodzinie inteligentnej. W 1963 r. ukończył Technikum Przemysłu Spożywczego (kierunek mięsny) w Katowicach – Szopienicach. Studia wyższe odbył w latach 1963-1968 na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie. Pracę magisterską wykonał w ówczesnym Zakładzie Hodowli i Technologii Produkcji Trzody Chlewnej pod kierunkiem profesora Wiesława Krautforsta. Po ukończeniu studiów, w 1968r. rozpoczął pracę zawodową w Zakładach Mięsnych w Chorzowie. Po odbyciu stażu pełnił tam funkcję głównego technologa.

W 1970 r. rozpoczął studia doktorskie w macierzystej Uczelni, wówczas już Akademii Rolniczo-Technicznej, w której w 1972 r. podjął pracę w Zakładzie Hodowli i Technologii Produkcji Trzody Chlewnej na stanowisku starszego asystenta. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1973 na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Efekty krzyżowania użytkowego dwóch oraz trzech ras świń (złotnickiej pstrej, pietrain i wielkiej białej polskiej)” wykonanej pod kierunkiem prof. Wiesława Krautforsta. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, w 1974 r. awansował na etat adiunkta. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych nadała Mu Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w roku 1992 na podstawie dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej pt.: „Użytkowość rozplodowa loch córek i wnuczek pochodzących od matek i babek o różnej płodności, z uwzględnieniem wpływu innych cech i czynników”. Uchwałą Senatu Akademii Rolniczo-Technicznej z dnia 30.06.1994 r. dr. hab. Antoni Jarczyk został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego ART. Natomiast 17.12.1998 r. z rąk Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego otrzymał tytuł profesora.

W okresie pracy na Uczelni Profesor Antoni Jarczyk odbył staże naukowe na uniwersytetach rolniczych w Nitrze (Słowacja), w Wageningen (Holandia) oraz w As w Norwegii (staże długoterminowe) oraz wielokrotne wizyty naukowe w Niemczech, Francji, Szwecji, Bułgarii, Czechach i na Słowacji (Praga, Nitra, Brno, Czeskie Budziejowice).

Profesor Antoni Jarczyk był kierownikiem grantu KBN (1997-1998) oraz kilku tematów badawczych zleconych przez różne firmy z otoczenia produkcji zwierzęcej (Pofla Kutno, Herbapol-Gdańsk, Delacon-Austria i in.).

W trakcie swojej pracy zawodowej Profesor Antoni Jarczyk pełnił funkcję konsultanta w zakresie chowu i hodowli trzody chlewnej w Kombinacie Rolnym „Powi-

śle” w Czerninie k. Malborka oraz w fermie zarodowej „Grab” w Grabowie, a także w kilku fermach towarowych. W latach 1991-1992 był kierownikiem Działu Produkcji Zwierząt Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie (pół etatu).

Na dorobek Profesora składa się łącznie 213 pozycji, w tym 49 oryginalnych prac twórczych, 46 komunikatów i doniesień, 10 wniosków wynalazczych oraz współautorstwo 10 podręczników i skryptów akademickich (ze wznowieniami), a także wiele artykułów popularno-naukowych.

W problematyce naukowej badań prof. dra hab. Antoniego Jarczyka można wyodrębnić trzy główne grupy tematyczne:

1. krzyżowanie towarowe świń (warianty, dobór ras, heterozja, ocena poubojowa mieszańców);
2. zależności i uwarunkowania użytkowania rozplodowego loch (efekt mateczny, standaryzacja miotów);
3. żywienie świń (zastosowanie nasion roślin strączkowych, preparaty stymulujące wzrost prosiąt, jakość pasz, w tym zanieczyszczenie grzybami pleśniowymi i mikotoksynami).

Zagadnieniem wiodącym od początku pracy naukowej Profesora Antoniego Jarczyka były różne aspekty krzyżowania międzyrasowego (głównie towarowego) świń, wpływ negatywnego efektu matczynego na pogorszenie cech hodowlanych loszek i knurków oraz, w ostatnich latach pracy, zagrożenia wynikające z występowania mikotoksyn w paszach i produktach rzeźnych pozyskiwanych od trzody chlewnej.

W zakresie działalności dydaktycznej Profesor Antoni Jarczyk był zawsze aktywnym nauczycielem akadem-

kim. Od 1976 do 2009 r. kierował Naukowym Kołem Hodowców Trzody Chlewnej, umiejętnie rozbudzając w młodzieży szersze zainteresowania poprzez organizację obozów naukowych i wspólnych wyjazdów, również zagranicznych. W tym czasie członkami koła było 190 studentów, z czego dziesięcioro uzyskało doktoraty w różnych dziedzinach wiedzy. Od 1999 do 2008 r. roku Profesor był także pełnomocnikiem Rektora ds. Kół Naukowych. Był promotorem 4 prac doktorskich, 70 prac magisterskich i 17 inżynierskich. Ponadto, Profesor Antoni Jarczyk był cenionym wykładowcą na różnego rodzaju szkoleniach dla hodowców i producentów trzody chlewnej.

Od 1994 do 2003 r. prof. dr hab. Antoni Jarczyk był pełnomocnikiem Rektora ds. organizacji corocznych konferencji naukowych „Lepsza żywność” (odbyło się ich 7). Od 1999 r. był także członkiem Senackiej Komisji Nauki i członkiem Wojewódzkiej Rady Doradztwa Rolniczego w Olsztynie. Był sekretarzem Stowarzyszenia Absolwentów ART w Olsztynie.

Profesor Antoni Jarczyk był wieloletnim i bardzo aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, od 1998 do 2005 r. prof. dr hab. Antoni Jarczyk pełnił funkcję przewodniczącego Olsztyńskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, będąc zarazem członkiem Zarządu Głównego PTZ. W roku 2000 przewodniczył komitetowi organizacyjnemu LXV Zjazdu Naukowego PTZ w Olsztynie. W 2006 roku otrzymał Odznakę Honorową PTZ, a w 2021 roku - Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczno-wychowawczą i organizacyjną Profesor Antoni Jarczyk został wyróżniony Brązowym i Złotym Krzyżem Zasługi, dwoma nagrodami Ministra Edukacji Narodowej, 18 nagrodami JM Rektora ART, a także nagrodami ZNP i NOT oraz odznakami: „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, „Zasłużony dla Warmii i Mazur” i medalem „Zasłużony dla Uczelni”.

Profesor Antoni Jarczyk był żonaty, miał dwoje dzieci. Córka ukończyła filologię angielską na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, a syn skończył studia na Wydziale Leśnym AR w Krakowie. Całą rodziną uprawiali

wiali turystykę, poznając kolejne szlaki i zabytki na terenie całej Polski. Wyjazdy terenowe ze studentami i obozy naukowe organizowane przez Profesora były nie tylko nauką zawodu, ale też historii, ponieważ często łączyły się ze zwiedzaniem zabytków i poznawaniem ciekawych miejsc. Ponadto Profesor dużo czytał, interesując się zwłaszcza literaturą historyczną. Kolekcjonował a także wykonywał kopie starej broni. Był przez wiele lat aktywnym członkiem Koła Miłośników Lasu i Militariów LOK w Olsztynie. Z kolei swoje zainteresowanie sztuką realizował tworząc dzieła z dziedziny malarstwa, rzeźby i metaloplastyki. Z pasją uwieczniał obiekty historyczne i zabytki napotkane na trasie spacerów i pieszych wędrówek, wykonując rysunki w swoim słynnym szkicowniku, konieczne potwierdzone pamiątkowymi stemplami. Będąc już na emeryturze, dla ugruntowania swoich pasji, ukończył studia podyplomowe na Wydziale Sztuki UWM. Był współtwórcą i przez 11 lat przewodniczącym Grupy A*R*T, czyli działającej na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie Artystycznej Rezerwy Twórczej, skupiającej nieprofesjonalnych artystów, pracowników Uczelni. Jego dzieła rokrocznie pojawiały się na wystawach organizowanych przez Grupę. 25 maja 2023 roku w Klubie Pracowników UWM Baccalarium w Kortowie odbył się wernisaż wystawy pod tytułem „Udało się”, która była uwieńczeniem pracy artystycznej Profesora. Ponadto Profesor poświęcał także wiele czasu swojej innej wielkiej pasji, którą była uprawa tulipanów i róż w przydomowym ogrodzie.

Prof. dr hab. Antoni Jarczyk zawsze miał sprecyzowane cele badawcze oraz zdecydowaną postawę życiową. Nie uciekał od wypowiedzania własnych, nawet kontrowersyjnych opinii, potrafił też zdecydowanie bronić własnego zdania.

W naszej pamięci Pan Profesor pozostanie jako Człowiek wielkiego serca i niezwyklej szlachetności, szczerzy, życzliwy i pomocny. Człowiek wielu talentów, malarz, rysownik i rzeźbiarz, niezastąpiony gawędziarz i nieustrudzony propagator piękna i historii naszego kraju. Starał się te cechy zaszcześcić wielu pokoleniom swoich studentów.

Profesor Antoni Jarczyk zmarł 7 sierpnia 2025 roku w Olsztynie.

Wykaz recenzentów artykułów naukowych - „Przegląd Hodowlany” rocznik 2025 (t. XCIII)

Prof. dr hab. Justyna Batkowska
Dr inż. Dorota Bugnacka
Dr inż. Kamil Drabik
Dr hab. Krzysztof Górski, prof. UWS
Prof. dr hab. Andrzej Gugolek
Dr hab. Alina Janocha, prof. UWS
Dr hab. Ewa Jastrzębska, prof. UWM

Prof. dr hab. Zbigniew Jaworski
Dr hab. Wojciech Kruszyński, prof. UPWr
Prof. dr hab. Jan Miciński
Prof. dr hab. Sławomir Mroczkowski
Dr hab. Katarzyna Tajchman, prof. UPL
Dr hab. Anna Wysokińska, prof. UWS
Prof. dr hab. Anna Wójcik